

Poštovani čitatelji,

u sklopu 32. jesenskoga međunarodnoga bjelovarskog sajma u Gudovcu, od 5. do 7. rujna 2025. održana je i 32. državna stočarska izložba, uz pokroviteljstvo Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva. Organizator je bio Bjelovarski sajam d.o.o., a suorganizator Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH, Centar za stočarstvo) uz svesrdnu pomoć brojnih uzgojnih udruženja, osobito središnjih saveza uzgajivača. Ravnatelj HAPIH-a Hrvoje Hefer, mag.ing.bil., posebno je pozdravio uzgajivače koji su u ovim izazovnim vremenima zadržali ljubav prema stočarskoj proizvodnji. Zahvalio je uzgajivačima koji će i ove godine predstaviti svoja najbolja grla, s nadom da će ih na godinu biti još više. Na ovogodišnjoj izložbi sudjelovalo je više od 180 uzgajivača/izlagača, koji su predstavili više od 400 grla/kljunova domaćih životinja u 39 pasmina i 85 kolekcija. Čestitamo svim nagrađenim uzgajivačima!

Tijekom održavanja 32. jesenskoga međunarodnoga bjelovarskog sajma i Državne stočarske izložbe, u ime Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva predavanje na temu Aktualnosti u sektoru ovčarstva i kozarstva u Republici Hrvatskoj održao je dr.sc. Danijel Mulc, voditelj službe za govedarstvo, ovčarstvo i kozarstvo. Panel rasprava je dala pregled stanja i perspektive sektora ovčarstva i kozarstva u Republici Hrvatskoj. Brojčanim i tržišnim pokazateljima istaknuta je aktualna dinamika u proizvodnji mlijeka i mesa, kao i kretanje cijena te uvožno-izvozne bilance, čime je

pružena jasna slika izazova, ali i mogućnosti razvoja. Poseban naglasak stavljen je na strateške dokumente i mjere Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, ali i na intervencije iz Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike koje se odnose na proizvodno vezane potpore, očuvanje izvornih pasmina i plaćanja za dobrobit životinja.

Održano je stručno predavanje na temu Novosti u provedbi genomske selekcije kod simentalke i holstein pasmine, i to vezano uz trenutne aktivnosti provedbe genomske selekcije i uključenje u međunarodne sustave genomskog vrednovanja. Najvažnija je vijest u provedbi genomske selekcije kod simentalke pasmine pri-

hvaćanje podataka svojstava mliječnosti, protoka mlijeka i porijekla u sustav genomskog vrednovanja. Njemačke/Austrije/Češke (tzv. DAC sustav genomskog vrednovanja), pripremljenih prema definiranom protokolu pripreme i razmjene njemačkih partnera. Aktivnosti provedbe genomskog vrednovanja holstein pasmine provode se kroz suradnju sa Semexom i Viking Geneticsom, partnerima u provedbi genomskog vrednovanja ženskog dijela holstein populacije. Detalje s održanih predavanja svakako pronađite u nastavku našeg Podlistka.

Hrvoje Hefer, mag.ing.bil.
ravnatelj HAPIH-a

Impressum: Glavni i odgovorni urednik:
Hrvoje Hefer, mag.ing.bil.
Urednički odbor: Sara Mikrut Vunjak, dipl.iur.,
dr.sc. Zdenko Ivkić, Ivica Vranić, struč.spec.ing.agr.,
Davor Pašalić, dr.med.vet., dr.sc. Marija Špehar,
dr.sc. Dragan Solić,
Vatroslav Tissaue, dipl.ing.polj.univ.spec.oec.
Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu,
ul. kardinala Alojzija Stepinca 17, 31000 Osijek
MB: 2528614 | OIB: 35506269186,
IBAN: HR1210010051863000160

U ovom broju donosimo

- 2** Održana 32. državna stočarska izložba u Gudovcu
- 7** Panel rasprava na temu aktualnosti u sektoru ovčarstva i kozarstva u RH
- 8** Održano stručno predavanje - Novosti u provedbi genomske selekcije kod simentalke i holstein pasmine

Održana 32. državna stočarska izložba

> **Vatroslav Tissauer, dipl.ing.**
polj.,univ.spec.oec.
Centar za stočarstvo
vatroslav.tissauer@hapih.hr

U sklopu 32. jesenskoga međunarodnoga bjelovarskog sajma u Gudovcu, od 05. do 07. rujna 2025. održana je i 32. državna stočarska izložba, uz pokroviteljstvo Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva. Organizator je bio Bjelovarski sajam d.o.o., a suorganizator Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH, Centar za stočarstvo) uz svesrdnu pomoć brojnih uzgojnih udruženja, osobito središnjih saveza uzgajivača. Sajam je svečano otvorio Marinko Beljo, državni tajnik u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, i to kao izaslanik Andreja Plenkovića, predsjednika Vlade. Tom je prigodom odao priznanje pokretačima sajma, onima koji su prije više od tri desetljeća imali viziju utemeljiti ovakav sajam, a ujedno se zahvalio i svima koji ga i danas podržavaju. Ravnatelj HAPIH-a Hrvoje Hefer, mag.ing.bil., posebno je pozdravio uzgajivače koji su u ovim izazovnim vremenima zadržali ljubav prema stočarskoj proizvodnji. Zahvalio je uzgajivačima koji će i ove godine predstaviti svoja najbolja grla, s nadom da će ih na godinu biti još više. Na ovogodišnjoj izložbi sudjelovalo je više od 180 uzgajivača/izlagača, koji su predstavili više od 400 grla/ kljunova domaćih životinja u 39 pasmina i 85 kolekcija. Sajam, a ujedno i stočarsku izložbu, službeno je otvorio saborski zastupnik Miro Totgergeli, i to kao izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora Gordana Jandrokovića.

Prvog dana 32. državne stočarske izložbe održan je 19. po redu Kup mladih uzgajivača, poznatiji kao Bambino kup, u kojemu je sudjelovalo ukupno 35 djece sa svojom teladi. Najmlađi uzgajivači u tradicionalnim narodnim nošnjama pokazali su umijeće vođenja teladi i tako simbolično dokazali kako hrvatska poljoprivreda ima budućnost. Sva su djeca za svoj nastup zasluženo dobila zlatne medalje HAPIH-a, koje su im uručili državni tajnik Marinko Beljo i ravnatelj HAPIH-a Hrvoje Hefer,

Kup mladih uzgajivača goveda

Nataša Vujec nagrađena je šamionskim zvonom na izložbi mesnih pasmina goveda za kravu angus pasmine

mag. ing. bil., te prigodne darove HAPIH-a i brojnih sponzora.

Najznačajniji dio programa svakako je bio natjecateljski dio. U Povjerenstvo za ocjenjivanje domaćih životinja, osim stručnjaka HAPIH-ova Centra za stočarstvo, bili su uključeni sveučilišni profesori, predstavnici uzgojnih udruženja te strani suci, koji su nakon zahtjevnog posla do-

nijeli konačnu odluku koja grla trebaju biti nagrađena.

Izložba goveda

Izložba goveda organizirana je u suradnji HAPIH-a (Centar za stočarstvo) sa Središnjim savezom hrvatskih uzgajivača simentalnog goveda (H.U.SIM.), Save-

Čarska izložba u Gudovcu

Šampionom izvornih i ugroženih pasmina proglašen je bik istarskoga goveda uzgajivača Harija Heraka

Natjecanje mladih ocjenjivača vanjštine krava

zom udruga hrvatskih uzgajivača holstein goveda, Savezom uzgajivača mesnih pasmina goveda, Hrvatskim uzgojnim udruženjem Salers-Croatia, Udrugom uzgajivača buše, Savezom uzgajivača istarskoga goveda i Udrugom uzgajivača slavonsko-srijemskog podolca.

Prvi dan izložbe bio je rezerviran za izložbu mesnih i izvornih pasmina, uz

ocjenjivanje, nagrađivanje i proglašenje šampionskoga grla. Mesne pasmine goveda ocjenjivane su u tri kolekcije - junice, mladi bikovi i krave. Izvorne pasmine goveda ocjenjivane su u kolekciji bikova, junica i kolekciji krava.

U kolekciji junica mesnih pasmina prvonagrađena je junica HR 7201587448, uzgajivača PPK Valpovo EKO d.o.o. (Val-

povo), drugonagrađena je junica HR 8201716858, uzgajivača Veleučilište u Križevcima, a treće mjesto osvojila je junica HR 1201675037, uzgajivača Heifers d.o.o. (Stara Kapela).

U kolekciji mladih bikova prvonagrađeno je grlo HR 1201716859, uzgajivača Veleučilište u Križevcima, drugonagrađen je bik Mak HR 5201696458, uzgajivača Josipa Biljaka (Voćin), dok je trećenagrađeno grlo HR 9201672946, uzgajivača Rodoljuba Džakule (Sunja).

U kolekciji krava mesnih pasmina prvonagrađena je krava HR 6200959771, uzgajivača Antuna Marića (Sunja), drugonagrađeno grlo je HR 7201393256, uzgajivača Heifers d.o.o. (Stara Kapela), dok je trećenagrađena DE 0541556197, uzgajivača Sistemi suhe gradnje j.d.o.o. (Lekenik).

Šampionkom izložbe mesnih pasmina goveda proglašena je krava angus pasmine Hala HR 7201198970, uzgajivačice Nataše Vujec iz Novaka.

U kolekciji bikova izvornih pasmina goveda prvonagrađen je bik Neven HR 2201502640, uzgajivačice Nevenke Pavić (Gornja Kovačica), drugonagrađeni Bugi HR 0200425870, uzgajivača Luke Glavačevića iz Strizivojne, dok je trećenagrađeni bik Sebo HR 4201404465, uzgajivača Alena Ružičke (Končanica).

U kolekciji junica izvornih i ugroženih pasmina prvonagrađena je junica Viola HR 5201648028, uzgajivača Emanuela Capolicchia (Galižana), drugonagrađena Malenka HR 4201836372, uzgajivača Željka Vrščaka (Cerje), dok je trećenagrađena Sofija HR 020183636, uzgajivača Željka Vrščaka (Cerje).

U kolekciji krava izvornih i ugroženih pasmina prvonagrađena krava je Gentila HR 4200503237, uzgajivača Emila Štifić (Višnjan), drugonagrađena je Gita HR 320099069, uzgajivača Luke Glavačevića (Strizivojna), a trećenagrađena HR 7201109190, uzgajivača Željka Vrščaka (Cerje).

Šampionom izložbe izvornih i ugroženih pasmina proglašen je bik Monte HR 2200606310, uzgajivača Harija Heraka (Montižana).

Prvog dana izložbe održano je i natjecanje mladih ocjenjivača vanjštine krava, koje je bilo i natjecateljsko i edukativno. Natjecali su se studenti Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek (FAZOS), Veleučilišta u Križevcima, te učenici Srednje gospodarske škole u Križevcima. Uz podršku svojih profesora provjerili su svoja praktična znanja u ocjeni vanjštine krava. Prijavljeno je sedam dvočlanih ekipa, od kojih su prvo mjesto osvojile Nataša Uzelac i Natalia Hodak, studentice Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Drugo mjesto osvojili su Vanja Šarić i Ivan Kirin, a treće Laura Kiralj i Darija Boreiko, studenti FAZOS-a. Svim sudionicima uručena su prigodna priznanja, a pobjednicima i zaslužene nagrade.

Drugi dan izložbe bio je rezerviran za izložbu simentalke i holstein pasmine goveda. Na izložbi simentalke pasmine sudjelovalo je 31 grlo u četiri kolekcije (steone junice, prvotelke, krave s dvama teljenjima te krave s trima i više teljenja), među kojima je najbolje izdvojio te šampionku proglasio sudac Thomas Baccher iz Austrije. Najbolja grla ovogodišnje izložbe holstein goveda u dvije kolekcije (junice i steone junice) odabrao je i šampionku proglasio sudac Zsolt Kőrösi iz Mađarske.

Nagrađena su grla simentalke pasmine prema kolekciji:

U kolekciji steonih junica simentalke pasmine prvonagrađena je Honi (HR 7201654917), uzgajivačice Dušanke Rajaković (Predavac), drugonagrađena je Daria HR 8201581656, uzgajivača Darija Štampfa (Donji Sredani), dok je trećenagrađena Holi HR 4201654916, uzgajivačice Dušanke Rajaković (Predavac).

U kolekciji mladih krava simentalke pasmine s jednim teljenjem prvonagrađena je krava Pegy HR 9201490920, uzgajivačice Dušanke Rajaković (Predavac), drugonagrađena je HR 6201443587, uzgajivača Tomislava Lipovca (Novo Selo Palanječko), a na trećem mjestu je krava Suzy HR 120544531, uzgajivača Darija Štampfa (Donji Sredani).

U kolekciji mladih krava simentalke pasmine s dvama teljenjima prvonagrađena je krava Maja HR 6201413917, uzgajivača Tomislava Lipovca (Novo Selo Palanječko), drugonagrađena je Cuga HR 4201425309, uzgajivača Božidara Domitrana (Martinščina), dok je trećenagra-

Šampionkom izložbe simentalke pasmine proglašena je krava Suza, uzgajivača Božidara Domitrana

Šampionka holstein pasmine - junica s farme Salaš d.o.o.

Šampionom kolekcije ovnova hrvatskih izvornih i ugroženih pasmina proglašen je ovan uzgajivačice Vanese Murtić

đena krava Wolga AT 398225388, uzgajivača Darija Štampfa (Donji Sredani).

U kolekciji krava simentalke pasmine s trima i više teljenja prvonagrađena je krava Brund HR 8201046249, uzgajivača Božidara Domitrana (Martinščina), drugonagrađena je krava AT 245660538, uzgajivačice Dušanke Rajaković (Predavac), dok je na trećem mjestu Simpa HR

6201250354, uzgajivača Božidara Domitrana (Martinščina).

Šampionkom izložbe simentalke pasmine proglašena je krava Suza HR 7201562937, uzgajivača Božidara Domitrana iz Martinščine.

U kolekciji holstein junica prvonagrađena je Atalanta HR 7201732062, uzgajivača Belje plus d.o.o. (Mece), drugona-

Šampionom ovnova ostalih konvencionalnih pasmina - hrvatski uzgoj proglašen je ovan uzgajivača Milomira Uzelca

Najbolje grlo u kolekciji izvornih i zaštićenih pasmina je jarac uzgajivača Damjana Jelenkovića

građena je HR 5201711920, uzgajivača Farma Salaš d.o.o. (Marijanci), dok je trećenagrađena Bella HR 4201704804, uzgajivača Belje plus d.o.o. (Mece).

U kolekciji steonih junica holstein pasmine prvonagrađena je Andreja HR 4201704781, uzgajivača Belje plus d.o.o. (Mece), drugonagrađena je Pandora HR 2201697801, uzgajivača Belje plus d.o.o. (Mece), dok je trećenagrađeno grlo HR 5201711810, uzgajivača Farma Salaš d.o.o. (Marijanci).

Šampionsko zvono osvojila je junica holstein pasmine HR 0201711909, uzgajivača Farma Salaš d.o.o. iz Marijanaca.

Izložba ovaca i koza

Izložba ovaca i koza organizirana je u suradnji HAPIH-a (Centar za stočarstvo) s Hrvatskim savezom uzgajivača ovaca i koza. Izloženo je bilo 80 grla iz sedam inozemnih (njemački merino, solčavsko-jezerska, lacau, suffolk, romanovska i ille de france, dorper) i tri hrvatske izvorne i ugrožene pasmine (istarska ovca, lička pramenka i cigaja). U kozarskom dijelu izložbe predstavljeno je dvadeset grla konvencionalnih i četiri grla hrvatskih izvornih i ugroženih pasmina.

Članovi Povjerenstva za ocjenu ovaca i koza bili su Danijel Vuković, dipl. ing. (HAPIH, Centar za stočarstvo), prof. dr.sc. Boro Mioč (Agronomski fakultet u Zagrebu), dr.sc. Ivan Vlahek (Veterinarski fakultet u Zagrebu), te sutkinja za romanovsku pasminu Michaela Kvisová (Češka). U ovčarstvu je ocijenjeno ukupno sedam kolekcija ovaca.

U kolekciji ovnova romanovske pasmine prvonagrađen je ovan HR 933416526, uzgajivača Marija Fabijanica (Glina), drugo osvojeno mjesto pripalo je ovnu HR 332612970, uzgajivačice Kristine Banić (Mali Raven).

U kolekciji ovaca romanovske pasmine prvonagrađena je kolekcija ovaca uzgajivača Marija Fabijanica (Glina), drugonagrađena je kolekcija ovaca uzgajivačice Kristine Banić (Mali Raven), a trećenagrađena kolekcija ovaca uzgajivača Nenada Seleša (Virje).

U kolekciji ovaca romanovske pasmine prvonagrađena je HR 932881563, uzgajivača Marija Fabijanica (Glina), drugonagrađena je HR 332939785, uzgajivača Marija Fabijanica (Glina), dok je trećenagrađena HR 332910614 Kristine Banić (Mali Raven).

U kolekciji šilježica romanovske pasmine prvonagrađena je šilježica HR 633439730, uzgajivačice Kristine Banić (Mali Raven), drugonagrađena HR 333588293, uzgajivača Marija Fabijanica (Glina), dok je trećenagrađena HR 93343980, uzgajivačice Kristine Banić (Mali Raven).

U kolekciji mladih ovnova romanovske pasmine prvonagrađeni je ovan HR 233439719, uzgajivačice Kristine Banić (Mali Raven), drugonagrađeni HR 433588212, uzgajivača Marija Fabijanica (Glina), koji je ujedno dobio i nagradu za treće mjesto za ovna HR 433588220.

U kolekciji ovnova hrvatskih izvornih pasmina prvonagrađeni je ovan HR 532838345, uzgajivačice Vanese Murtić (Marčana), drugonagrađeni HR

632614029, uzgajivača Slavomira Balića (Dalj).

U kolekciji ovaca hrvatskih izvornih i ugroženih pasmina prvonagrađena je kolekcija pasmine cigaja uzgajivača Slavomira Balića (Dalj), a uzgajivačica drugonagrađene kolekcije pasmine istarska ovca je Vanesa Murtić (Marčana).

U kolekciji ovnova ostalih konvencionalnih pasmina prvonagrađen je ovan HR 132603976, uzgajivača Drage Svilковиća (Donja Vlahinička), drugonagrađeni je HR 333539081, uzgajivačice Rahele Buban (Berek), a trećenagrađeni je HR 233415505, uzgajivača Mladena Čizmešinkina (Novo Virje).

U kolekciji ovaca ostalih konvencionalnih pasmina prvonagrađena je kolekcija ovaca uzgajivača Vedrana Merca (Nova Pisanica), druga nagrada pripala je uzgajivačici Marijani Repustić (Sunja), dok je treće mjesto osvojila kolekcija uzgajivača Rodoljuba Džakule (Sunja).

U kolekciji jarica konvencionalnih pasmina prvu nagradu osvojila je kolekcija uzgajivača Matije Poljana (Turčin), drugu nagradu kolekcija uzgajivača Denisa Petermaneca (Gornji Kraljevec), a treću nagradu kolekcija uzgajivača Zlatni kompas (Gola).

U kolekciji jarac konvencionalnih pasmina prvonagrađeni je jarac HR 240479851, uzgajivača Denisa Petermaneca (Gornji Kraljevec), drugonagrađeni HR 640523183, uzgajivača Matije Poljana (Križanec), dok je trećenagrađeni HR 340479662, uzgajivača Krunoslava Čička (Donji Kraljevec).

Na izložbi ovaca birana su dva šampiona, i to ovan iz kolekcije ovnova hrvatskih izvornih i ugroženih pasmina, te ovan iz kolekcije ovnova ostalih konvencionalnih pasmina - hrvatski uzgoj.

Šampionom kolekcije ovnova hrvatskih izvornih i ugroženih pasmina proglašen je ovan, HR 532838345 pasmine istarska ovca uzgajivačice Vanese Murtić iz Marčane.

Šampionom kolekcije ovnova ostalih konvencionalnih pasmina - hrvatski uzgoj proglašen je ovan HR 332675761 uzgajivača Milomira Uzelca iz Predavca.

Na izložbi koza Šampionsko zvonu u kolekciji konvencionalnih pasmina osvojio je jarac HR 740477100 uzgajivača Zlatni kompas (Gola). Najboljim grlom u kolekciji izvornih i zaštićenih pasmina proglašen je jarac HR 840484873 uzgajivača Damjana Jelenkovića (Brajkovići).

Izložba kopitara

Izložbu kopitara organizirali su prema nadležnosti HAPIH (Centar za stočarstvo), Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka, Središnji savez uzgajivača konja hrvatski posavac i Udruga uzgajivača gidran pasmine konja Republike Hrvatske. Centar za stočarstvo HAPIH-a u suradnji s Hrvatskim središnjim savezom uzgajivača lipicanaca organizirao je izložbu lipicanaca.

Povjerenstvo za ocjenu lipicanaca činili su: Vesna Tomše Đuranec, dr.med.vet. (HAPIH, Centar za stočarstvo), prof.dr.sc. Ante Ivanković (Agronomski fakultet u Zagrebu) i Domagoj Tadić, dipl.ing. (HAPIH, Centar za stočarstvo). Ocijenjeno je 14 grla lipicanske pasmine u tri kolekcije.

U kolekciji pastuha lipicanske pasmine prvonagrađeni je pastuh 443 Siglavy Batosta VI-6, vlasnika Državne ergele Đakovo i Lipik (Đakovo), drugonagrađeni 779 Favory Mara LIV-2, vlasnika Antuna Medvidovića (Sikirevci), dok je trećenagrađeni 954 Conversano Santa XLVII-4, vlasnika PG Jozić (Zbjeg).

U kolekciji starijih kobila lipicanske pasmine prvonagrađena je 566 Mara XLVII, vlasnika Vedrana Konstanjšeka (Velika Pisanica), drugonagrađena 835 Santa LIII, vlasnika Vladimira Vranjkovića (Otok), a trećenagrađena 439 Munja XII, vlasnika Stjepana Makovića (Budrovci).

U kolekciji mlađih kobila lipicanske pasmine prvonagrađena je 571 Kitty II,

Šampionskim grlom izložbe lipicanaca proglašena je kobila 753 SLAVONIA XXV vlasnika Obrt za poljoprivredu i usluge Mijo Čorić iz Iloka

Šampionom izložbe peradi proglašen zagorski puran sivog soja, uzgajivača Dragutina Slivonje

vlasnika Državne ergele Đakovo i Lipik (Đakovo), drugonagrađena je 824 Canisa IX, vlasnika Mije Čorića, obrt za polj. i usluge (Ilok), a trećenagrađena 453 Mara LX, vlasnice Anice Đoić (Komletinci).

Šampionskim grlom izložbe lipicanaca proglašena je kobila 753 SLAVONIA XXV vlasnika Obrt za poljoprivredu i usluge Mijo Čorić iz Iloka.

Izložba peradi

Izložba peradi organizirana je u suradnji HAPIH-a (Centar za stočarstvo) s Hrvatskim savezom uzgajivača izvornih pasmina peradi. Ukupno je bilo izloženo 66 kljunova u 29 kolekcija u četiri pasmine (zagorski puran, kokoš hrvatica, križevačka kukmica i posavska kukmasta kokoš). U Povjerenstvu za ocjenjivanje peradi bili su

Danijel Vuković, dipl.ing. (HAPIH, Centar za stočarstvo), izv.prof.dr.sc. Dalibor Bedeković (Agronomski fakultet u Zagrebu), prof. dr.sc. Zlatko Janječić (Agronomski fakultet u Zagrebu) i Mihael Pavišić. Ocjenjivanje je provedeno u tri kolekcije peradi.

U kolekciji križevačke kukmaste kokoši prvonagrađena je kolekcija zlatno-smeđeg soja uzgajivača Mladena Krilčića (Velika Mlaka), drugonagrađena je kolekcija crveno-šarenog soja uzgajivača Mihaela Pavišića (Lomnica), dok je trećenagrađena kolekcija žuto-bijelog soja uzgajivača Ivana Mikulina (Velika Buna).

U kolekciji zagorskog purana prvonagrađena je kolekcija brončanog soja uzgajivačice Radmile Šimek (Radovan), drugonagrađena je kolekcija sivog soja uzgajivača Dragutina Slivonje (Krapinske Toplice), dok je na trećem mjestu kolekcija

U izložbi pčela sudjelovala su tri uzgajivača matica: OPG Miroslav Kobra, OPG Zlatko Pemper i OPG Vlado Obad

brončanog soja uzgajivača Ivana Vidičeka (Turčin).

U kolekciji kokoši hrvaticе prvona-građena je kolekcija jarebičasto-zlat-

nog soja uzgajivača Željka Kranjčevića (Križevci), drugonagrađena je kolekcija crvenog soja uzgajivača Đure Golubića (Kotoriba), a trećenagrađena je kolekcija

crvenog soja uzgajivača Željka Kranjčevića (Križevci).

Šampionom izložbe peradi proglašen je kljun MB 65097, pasmine zagorski puran sivog soja, uzgajivača Dragutina Slivonje iz Krapinskih Toplica.

Izložba pčela

U izložbi pčela sudjelovala su tri uzgajivača matica: OPG Miroslav Kobra (Grubišno Polje), OPG Zlatko Pemper (Pivnica Slavonska) i OPG Vlado Obad (Bjelovar), koji su izložili svoj apisarij sa živim pčelama te matice izvorne pasmine siva pčela. Izložba je organizirana u suradnji s Udrugom uzgajivača selekcioniranih matica pčela.

Nagrađenim uzgajivačima uručena su priznanja HAPIH-a, šampionima/šampionkama i HAPIH-ova šampionska zvona, dok su savezi uzgajivača i brojni sponzori dodijelili svoje poklone.

Panel rasprava na temu aktualnosti u sektoru ovčarstva i kozarstva u RH

> **Danijel Vuković, dipl.ing.agr.,**
Centar za stočarstvo, danijel.vukovic@hapih.hr

U ime Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva predavanje na temu Aktualnosti u sektoru ovčarstva i kozarstva u Republici Hrvatskoj održao je dr.sc. Danijel Mulc, voditelj službe za govedarstvo, ovčarstvo i kozarstvo. Panel rasprava je dala pregled stanja i perspektive sektora ovčarstva i kozarstva u Republici Hrvatskoj. Brojčanim i tržišnim pokazateljima istaknuta je aktualna dinamika u proizvodnji mlijeka i mesa, kao i kretanje cijena te uvožno-izvozne bilance, čime je pružena jasna slika izazova, ali i mogućnosti razvoja.

Poseban naglasak stavljen je na strateške dokumente i mjere Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, ali i na intervencije iz Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike koje se odnose na proizvodno vezane potpore, očuvanje izvornih pasmina i plaćanja za dobrobit životinja. Predstavljeni programi potpore, od onih namijenjenih unapređenju uzgoja,

preko sanacije narušenoga proizvodnog potencijala pa sve do poticanja prerade mlijeka u mini siranama, usmjereni su na stabilizaciju proizvodnje, jačanje konkurentnosti i očuvanje tradicije.

Panel su pozdravili predsjednik Tomislav Vidas i izvršni direktor doc.dr.sc. Zdravko Barać ispred Hrvatskog saveza uzgajivača ovaca i koza, te dr.sc. Dragan

Solić, načelnik sektora za razvoj stočarstva HAPIH-a.

Cilj panela bio je objediniti aktualne podatke i mjere kako bi se proizvođačima, struci i donositeljima odluka omogućio kvalitetan uvid u stanje sektora, ali i kako bi se istaknule smjernice za održivi razvoj i dugoročnu konkurentnost ovčarstva i kozarstva u Hrvatskoj.

Održano stručno predavanje - Novosti u provedbi genomske selekcije kod simentalске i holstein pasmine

Sudionici stručnog predavanja složili su se da će provedba aktivnosti genomske selekcije olakšati odabir budućih rasplodnih grla, omogućiti lakšu provjeru porijekla, kao i provedbu ciljanog sparivanja

> **Dr.sc. Marija Špehar**
marija.spehar@hapih.hr

Tijekom održavanja 32. jesenskoga međunarodnoga bjelovarskoga sajma i Državne stočarske izložbe održano je stručno predavanje na temu Novosti u provedbi genomske selekcije kod simentalске i holstein pasmine, i to vezano uz trenutne aktivnosti provedbe genomske selekcije i uključanje u međunarodne sustave genomskog vrednovanja. Goste su pozdravili Damir Horvatić, predsjednik Središnjeg saveza hrvatskih uzgajivača simentalškoga goveda (H.U.SIM), Branko Kolak, predsjednik Saveza udruga hrvatskih uzgajivača holstein goveda (SUHUH), dr.sc. Zdenko Ivkić, direktor Centra za stočarstvo HAPIH-a, te Marijan Sučija, dipl.ing. u ime Uprave za stočarstvo i kvalitetu hrane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

Najvažnija je vijest u provedbi genomske selekcije kod simentalске pasmine prihvatanje podataka svojstava mliječnosti, protoka mlijeka i porijekla u sustav genomskog vrednovanja. Njemačke/Austrije/Češke (tzv. DAC sustav genomskog vrednovanja), pripremljeni prema definiranim protokolima pripreme i razmjene njemačkih partnera. Naime, na prijedlog H.U.SIM-a 2023. godine, zajedno s Centrom za stočarstvo HAPIH-a, poduzeti su koraci kojima će RH postati punopravna članica DAC sustava, i to uključivanjem fenotipskih podataka hrvatske populacije simentalškoga goveda pod kontrolom proizvodnosti u ovaj sustav tako da je ovaj prvi korak uspješno proveden. Sljedeći je korak provedba genomske testne obrade pri Interbullu (tzv. GMA-CE test-run) za zajedničku simentalšku populaciju više zemalja (DEU+AUT+CZE+SVK+HUN+ITA+HRV). Nakon njegove

provedbe, za koju se nadamo da će biti uspješna, slijedi druga faza prihvatanja podataka svojstava mliječnosti u DAC sustav - dobivanje genomskih uzgojnih vrijednosti (GUV) za genotipizirane i negenotipizirane životinje iz populacije simentalškoga goveda u DAC sustavu. U idućem razdoblju slijedi priprema proizvodnih podataka mesnatosti (i/ili vanjštine), kao i praćenje novih svojstava (zdravlje papaka, mastitis, poremećaji plodnosti) u čije prikupljanje će osim uzgajivača i djelatnika HAPIH-a biti potrebno uključivanje veterinarima.

Aktivnosti provedbe genomskog vrednovanja holstein pasmine provode se kroz suradnju sa Semexom i Viking Geneticsom, partnerima u provedbi genomskog vrednovanja ženskog dijela holstein populacije. Nakon potpisivanja Ugovora o provedbi genomske selekcije između SUHUH-a i Semexa, tj. Viking Geneticsa potkraj prošle godine, do kolovoza ove godine prikupljeno je više od 1700 uzoraka biološkog materijala ženske teladi i poslano u laboratorij spomenutih partne-

ra. Za poslane biološke uzorke ženske teladi provedena je priprema i provjera porijekla i njihovo slanje u traženom formatu partnerima. Nakon provedene genotipizacije, sve navedene informacije uključene su u sustav genomskog vrednovanja Semexa, tj. Viking Geneticsa. Tako su dobiveni rezultati GUV svojstava uključenih u sustav genomskog vrednovanja spomenutih partnera za genotipizirane životinje. Osim toga, dobivene su i informacije o genskim defektima i svojstvima (kapa i beta kazein), eventualni konflikti u porijeklu. Nakon analize rezultata, oni su poslani SUHUH-u i uzgajivačima pa će poslužiti za odabir ženske teladi. Ujedno će SNP genotipovi ovih životinja poslužiti u znanstvene svrhe i za provedbu genomske analize.

Sudionici stručnog predavanja složili su se da će provedba aktivnosti genomske selekcije olakšati odabir budućih rasplodnih grla, omogućiti lakšu provjeru porijekla, kao i provedbu ciljanog sparivanja.